

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Warszawie**

Warszawa, dnia 11 lipca 2011 r.

**Pan
Marian Dzieciot
Burmistrz Łochowa**

P/11/148
LWA-4101-03-03/2011

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 *ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli*¹, zwanej dalej *ustawą o NIK*, Najwyższa Izba Kontroli przeprowadziła kontrolę w Urzędzie Miejskim w Łochowie, *zwanym dalej Urzędem lub Gminą* dotyczącą realizacji przez małe gminy zadań inwestycyjnych w zakresie infrastruktury wodno-ściekowej w latach 2007 – 2010 i w I półroczu 2011 r.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole podpisanym w dniu 30 czerwca 2011 r., Najwyższa Izba Kontroli na podstawie art. 60 *ustawy o NIK*, przekazuje Panu Burmistrzowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działania Urzędu Miejskiego związane z rozbudową infrastruktury wodno-ściekowej, mimo stwierdzonych nieprawidłowości m.in. w zakresie koordynacji prac inwestycyjnych oraz niezgodnych z prawem warunków przetargu na rozbudowę i modernizację oczyszczalni ścieków.

W latach objętych kontrolą Gmina zrealizowała inwestycje ww. zakresie na łączną kwotę 8.072 tys. zł, w trakcie realizacji znajdują się dwie inwestycje na łączną kwotę 15.457 tys. zł². W toku kontroli szczegółową analizą objęto zadania: „*Modernizacja Stacji Uzdatniania Wody w Ostrówku*” na łączną kwotę 139,2 tys. zł, „*Budowa kanalizacji sanitarnej w Łochowie ul. Baczkowskiej*” na łączną kwotę 1.280,4 tys. zł oraz „*Rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków w Łochowie*”, na którą do dnia 21 czerwca 2011 r. wydatkowano kwotę 3.912,5 tys. zł, w tym na roboty budowlane kwotę 3.807,4 tys. zł.

W wyniku zrealizowanych inwestycji, na dzień 31 grudnia 2010 r. Gmina posiadała 206,64 km sieci wodociągowej, z której korzystało 17.624 osób, co stanowiło 96,4% ogółu mieszkańców oraz 26 km sieci kanalizacji sanitarnej, z której korzystało 5.203 osób, co stanowiło 28,5% ogółu mieszkańców. Nie spełniono

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

² budowa kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączami w miejscowości Ostrówek, Łojew i Majdan – inwestycja rozpoczęta w 2010 r., przewidywany termin zakończenia – 30.06.2012 r., wartość inwestycji – 8.835.709,57 zł i budowa kanalizacji sanitarnej os. Węgrowska Bis i os. Laskowska w Łochowie i w miejscowości Laski – inwestycja rozpoczęta w 2010 r., przewidywany termin zakończenia 19.09.2012 r., wartość inwestycji – 6.621.219,97 zł.

zatem wymogu określonego w art. 42 ust. 3 *ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne*³ na podstawie którego budowę urządzeń służących do zaopatrzenia w wodę realizuje się jednocześnie z rozwiązaniem spraw gospodarki ściekowej, w szczególności przez budowę systemów kanalizacji zbiorczej i oczyszczalni ścieków. Z wyjaśnień Burmistrza Łochowa wynika, że ze względów finansowych nie było możliwości jednoczesnego budowania wodociągów wraz z siecią kanalizacyjną. Po zakończeniu w III kwartale 2012 r., realizowanego obecnie zadania „*Rozbudowa i modernizacja systemu odbioru i oczyszczania ścieków komunalnych w Gminie Łochów*”, sieć kanalizacji sanitarnej zostanie wydłużona o kolejne 40 km.

1. Przygotowania organizacyjno – finansowe do realizacji zadań inwestycyjnych

w zakresie infrastruktury wodno – ściekowej było zgodne z zasadami efektywnego gospodarowania.

NIK pozytywnie ocenia przygotowanie Gminy do realizacji inwestycji w zakresie gospodarki wodno-ściekowej. Urząd posiadał prawo do dysponowania nieruchomościami na cele budowlane, decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego oraz aktualną, niezbędną do prowadzenia robót budowlanych dokumentację, tj.: zatwierdzone przez Starostę Węgrowskiego projekty budowlano-wykonawcze, pozwolenia na budowę oraz decyzje

o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięć. W kontrolowanym okresie nadzór nad inwestycjami, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. *Prawo budowlane*⁴, sprawowali inspektorzy nadzoru inwestorskiego posiadający uprawnienia budowlane do kierowania, nadzorowania i kontrolowania robót w odpowiedniej specjalności.

2. Wybór wykonawcy i przebieg realizacji inwestycji w zakresie gospodarki wodno – ściekowej.

Wyboru wykonawcy dwóch badanych inwestycji dokonano w trybie przetargu nieograniczonego, na podstawie kryterium najkorzystniejszej ceny. W przypadku „*Budowy kanalizacji sanitarnej w ul. Baczkowskiej*” zadanie zrealizował zakład budżetowy gminy.

2.1. NIK pozytywnie ocenia realizację inwestycji „*Rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków w Łochowie*”. Ustalono, że z zachowaniem terminu określonego w art. 41 ust. 4 *ustawy Prawo budowlane* zawiadomiono Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego w Węgrowie (PINB) o terminie rozpoczęcia budowy ww. inwestycji. Inwestor posiadał certyfikaty, deklaracje zgodności oraz atesty na urządzenia i materiały wykorzystane przy realizacji inwestycji. Do czasu zakończenia kontroli dokonano pięciu odbiorów częściowych robót, które były przewidziane w harmonogramie rzeczowo-finansowym inwestycji.

Uwagi NIK dotyczą natomiast sposób wyboru wykonawcy robót budowlanych ww. inwestycji. Ustalono, że w toku postępowania o udzielenie zamówienia, Gmina naruszyła zasadę uczciwej konkurencji, podając w Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia (SIWZ) sformułowania i parametry, które wskazywały na konkretny wyrób oraz konkretnego producenta a nawet dostawcę, co było niezgodne z art. 7 ust. 1 *ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych*⁵. Natomiast w trakcie realizacji stosowano urządzenia

³ Dz. U. z 2005 r. Nr 239, poz. 2019 ze zm.

⁴ Dz. U. z 2010r. Nr 243, poz. 1623 ze zm.

⁵ Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759 ze zm.

i materiały zamienne⁶ w stosunku do wymagań SIWZ. W jednym przypadku taka zamiana miała miejsce za zgodą Inwestora⁷.

2.2. Uwagi NIK dotyczą realizacji inwestycji „*Budowa kanalizacji sanitarnej w ul. Baczkowskiej*”. Wykonanie inwestycji Burmistrz zlecił Zakładowi Gospodarki Komunalnej, zwanym *dalej ZBK lub Zakładem* a następnie trzykrotnie dokonał zmiany terminu jej zakończenia⁸, co spowodowało opóźnienie modernizacji jezdni ul. Baczkowskiej i ul. Fabrycznej⁹. Opóźnienia w realizacji kanalizacji spowodowały konieczność aneksowania umów z wykonawcami jezdni ul. Baczkowskiej, niezgodnie z warunkami zawartymi w SIWZ. Mazowiecka Jednostka Wdrażania Programów Unijnych podczas kontroli prawidłowości wydatkowania środków na modernizację jezdni przeprowadzonej w dniach 10-13 stycznia 2011 r. stwierdziła w związku z tym nieprawidłowości na kwotę 157,9 tys. zł.

Poza robotami podstawowymi przewidzianymi w ofercie przygotowanej przez ZGK, Burmistrz Łochowa zlecił wykonanie robót dodatkowych, których część¹⁰ zrealizowano po dokonaniu odbioru końcowego robót budowlanych¹¹ oraz po złożeniu do PINB w Węgrowie wniosku o udzielenie pozwolenia na użytkowanie obiektu¹².

Ponadto stwierdzono, że dla potwierdzenia wykonania dodatkowego odwodnienia wykopów, ZGK przedstawił dwie sprzeczne¹³ ze sobą wersje dziennika pracy pompy, pomimo to Urząd dokonał zapłaty za roboty na kwotę 46 tys. zł.

NIK zwraca uwagę na brak kontrasygnaty Skarbnika na zleceniu z dnia 30 czerwca 2009 r. na wykonanie budowy kanalizacji w ul. Baczkowskiej oraz na zleceniach na roboty dodatkowe z dnia 1 października i 20 sierpnia 2010 r., co było niezgodne z art. 45 ust. 3 *ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych*¹⁴, oraz z art. 46 ust. 3 *ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym*¹⁵. Stwierdzono również, że Burmistrz podpisał

w dniu 30 czerwca 2009 r. zlecenie dla ZGK na wykonanie robót przed zapewnieniem środków na ich sfinansowanie w budżecie Gminy. Zabezpieczenie środków miało miejsce w dniu 9 lipca 2009 r. Jak wynika z wyjaśnień Burmistrza, projekt uchwały dot. wprowadzenia zmian w budżecie Gminy na 2009 r. został przesłany do Rady Miasta w dniu 25 czerwca 2009 r.

2.3. Uwagi NIK dotyczą organizacji realizacji inwestycji „*Modernizacja Stacji Uzdatniania Wody Ostrówek*”. Burmistrz Łochowa zawarł dwie umowy na dostawę wraz

⁶ W miejsce zaprojektowanego zaworu zwrotnego kulowego produkcji Danfos Sp. z o.o. Grodzisk Maz. zamontowano zawór zwrotny kulowy wyprodukowany przez Fabrykę Armatur Jafar Jasło, żuraw słupowy produkcji Proma-Plus s.c. Poznań zamieniono na żuraw kolumnowy z Zakładu Urządzeń Natleniających „Biox” Giżycko.

⁷ Pismem z dnia 07.05.2010 r. Burmistrz Łochowa wyraził zgodę na zastosowanie innego rodzaju klasy i typu rurociągów PE.

⁸ zlecenie z 30.06.2009 r. - termin wykonania 30.11.2009 r., zlecenie z 20.07.2009 r. – termin wykonania 30.12.2009 r., zlecenie z 27.11.2009 r. - termin wykonania 30.06.2010 r., zlecenie z dnia 30.06.2010 r. - termin wykonania 31.08.2010 r.

⁹ termin zakończenia budowy został przesunięty z dnia 30.05.2010 r. na dzień 31.07.2010 r.

¹⁰ wykonanie zasilania w energię elektryczną przepompowni ścieków surowych – P1, P2, P3 (umowa nr 195/2010 r. z dnia 23.09.2010 r.)

¹¹ Protokół odbioru końcowego z dnia 07.09.2010 r.

¹² Wniosek z dnia 09.09.2010 r., data wpływu do PINB 09.09.2010 r.

¹³ Kopia dziennika pracy pompy dołączony do faktury nr 000052/08/2010 z dnia 11.08.2010 r. zawierała dopisek inspektora nadzoru „*bez dodatkowych kosztów*” natomiast kopia dołączona do zlecenia z dnia 23.07.2010 r. nie zawierała tego dopisku.

¹⁴ Dz. U. z 2005 Nr 249 poz. 2104 ze zm. Obecnie art. 54 ust 3 ustawy z dnia z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. nr157 poz. 1240 ze zm.).

z montażem zestawu hydroforowego i zespołu prądotwórczego¹⁶, których termin realizacji określono na ten sam dzień, tj. 31 października 2007 r. W trakcie realizacji okazało się, że jednoczesny montaż urządzeń nie jest możliwy, w związku z tym jeden z wykonawców zwrócił się do Urzędu o zmianę terminu zakończenia robót. (realizację umowy przedłużono do dnia 09 listopada 2007 r.)

3. Wykorzystanie środków publicznych na realizowanie inwestycji wodno – ściekowych.

NIK ocenia pozytywnie wykorzystanie środków publicznych na realizację badanych inwestycji. Środki własne gminy (695 tys. zł) i otrzymane w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (527,1 tys. zł) oraz pożyczki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (3 854,9 tys. zł) zostały wydatkowane zgodnie

z przeznaczeniem, potwierdzonym protokołami odbioru wykonanych prac.

NIK zwraca uwagę na terminowość regulowania zobowiązań finansowych. Stwierdzono przypadki opóźnienia w zapłacie faktur wynoszące od 5 do 31 dni, które dotyczyły trzech spośród pięciu faktur wystawionych przez wykonawcę „*Rozbudowy*

i modernizacji oczyszczalni ścieków” oraz pięciu spośród sześciu faktur wystawionych przez inspektora nadzoru autorskiego ww. inwestycji oraz wykonawcy dostawy i montażu agregatu prądotwórczego. Burmistrz wyjaśnił, że sytuacja ta była skutkiem zbyt późnego otrzymywania środków. Gmina nie poniosła kosztów odsetek za zwłokę.

4. Osiągnięte efekty rzeczowe i ekologiczne inwestycji wodno - ściekowych.

Zgodnie z § 5 Statutu ZGK, przedmiotem działania Zakładu jest m.in. prowadzenie działalności eksploatacyjnej obiektów wodociągowych i kanalizacji sanitarnej. W toku kontroli przeprowadzonej w ZGK stwierdzono, że zakładane efekty ekologiczne ww. inwestycji zostały osiągnięte. W ciągu 6 miesięcy od terminu zakończenia przedsięwzięcia „*Budowa kanalizacji sanitarnej w ul. Baczkowskiej*” wykonano ponad 20 przyłączy kanalizacyjnych posesji¹⁷, co wg oświadczenia Dyrektora ZGK było równoznaczne z likwidacją szamb przydomowych. ZGK posiadał decyzję Starosty Węgrowskiego zezwalającą na pobór wody ze studni w SUW Ostrówek w ilości 2.250 m³/d, która to ilość w latach objętych kontrolą nie była przekraczana¹⁸.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. Podjęcie działań w celu zapewnienia lepszej koordynacji prac inwestycyjnych.
2. Kontrasygnowanie przez Skarbnika Gminy umów powodujących powstanie zobowiązań pieniężnych.
3. Terminowe regulowanie należności z tytułu wykonanych zadań inwestycyjnych.

Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 62 ust. 1 *ustawy o NIK*, zwraca się do Pana Burmistrza o przesłanie w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o podjętych działaniach na rzecz realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 *ustawy o NIK*, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Warszawie,

¹⁵Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591.

¹⁶ umowa nr 136/2007 z firmą PHP „Hydro” Eugeniusz & Arkadiusz Dobroń sp. j. z dnia 13.07.2007 r. na dostawę wraz z montażem zestawu hydroforowego oraz umowa nr 137/2007 z firmą „Szwedzkie Biuro Techniczne” Sp. z o.o. z dnia 29.06.2007 r. na dostawę wraz z montażem zespołu prądotwórczego

¹⁷ W 2010 r. wykonano 24 przyłącza, w 2011 r. wykonano 5 przyłączy.

¹⁸ Największy pobór wody odnotowano w lipcu 2010 r., kiedy pobrano 34.900 m³ wody, tj. 1.125,8 m³/d.

umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag
i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 *ustawy o NIK*, termin nadesłania informacji, o której mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej Komisji NIK.